

1. Романенко Є. О. Україна – шлях до НАТО. *Публічне урядування*. 2015. № 1. С. 171–179.
2. Долгов І. О., Алексеєнко А. В. Еволюція партнерства (Україна – НАТО). *Зовнішня політика і дипломатія: досвід, моделі, традиції*. 2012. № 19. С. 30–39.
3. Долгов І. О., Корендович В. Конструктивне партнерство Україна – НАТО: оборонні аспекти. *Наука і оборона*. 2013. № 4. С. 3–7.
4. Уніан: інформаційне агентство. URL: <https://www.unian.ua/world/678931-70-ukrajintsiv-proti-vstupu-do-nato-opituvannya.html>

Мислива Оксана Олегівна,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

УКРАЇНА ТА НАТО – СУЧАСНИЙ ВИКЛИК МАЙБУТНЬОГО НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Можливість відповісти викликам і загрозам ХХІ століття кожною державою світу полягає у визначенні нею стратегічних пріоритетів і цілей, геополітичній взаємодії, потужному прагненні досягти згоди та забезпечити мир і спокій, стримувати сторонню агресію. Як свідчить світова практика, у сучасному світі гарантії національної безпеки здебільшого забезпечуються силою чи погрозою застосування такої сили, і військова могутність є одним з чинників сили держави.

Враховуючи, що жодна країна світу не спроможна самотужки забезпечити безпеку своєї країни без зброї та домовленостей, вони об'єднуються в різноманітні союзи, коаліції та альянси. Одним із таких лідерів є «трансатлантичний форум» для проведення країнами-союзниками консультацій з будь-яких питань, що зачіпають життєво важливі інтереси його членів, включаючи події, здатні поставити під загрозу їхню безпеку. Це – НАТО, однією з декларованих цілей якого є забезпечення стримування будь-якої форми агресії стосовно території будь-якої його держави-члена або захист від неї.

Безперечно, тривала гостра ситуація на Сході України в районі проведення антитерористичної операції, анексія Криму на фоні економічних негараздів у країні та росту злочинності, які знижують обороноздатність країни, актуалізувало неоднозначне для вирішення питання членства України в НАТО. Президент України підписав Указ «Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна-НАТО на 2017 рік» [1]. Ця програма передбачає подальший розвиток політичного діалогу України з НАТО та нарощування всеохоплюючої практичної співпраці з Альянсом із залученням експертних, фінансових, матеріально-технічних та інших можливостей НАТО та держав-членів Організації для посилення обороноздатності України та

можливостей протидіяти триваючій російській агресії.

Ця програма цілком відповідає принципам забезпечення національної безпеки, передбаченим у ст. 5 Закону України «Про Національну безпеку» як використання в інтересах України міждержавних систем та механізмів міжнародної колективної безпеки, а також зазначеному у ст. 6 цього Закону одному з пріоритетів – інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі та в євроатлантичний безпековий простір; розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами світу в інтересах України тощо [2].

Під національною безпекою розуміють захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у всіх сферах публічного життя. Через національні інтереси реалізується потреба нації у виживанні та самозбереженні, а в Україні вони відображають фундаментальні цінності та прагнення українського народу, його потреби в гідних умовах життєдіяльності, існування і розвитку, цивілізовані шляхи їх створення і способи задоволення.

Слід зазначити, що для України, яка з очевидних причин ще не є повноправним суб'єктом міжнародних відносин, однак явно стала об'єктом політичних інтересів «значимих» держав, є певна дилема у забезпеченні національної безпеки. Так, певна частина суспільства виступає критично щодо вступу України в НАТО і цей факт не можна ігнорувати, оскільки це може призвести до ще більшого розколу населення на соціальні групи з різним баченням внутрішніх і зовнішньополітичних орієнтирів, а це, безумовно, погіршить ситуацію із забезпеченням національної безпеки [3].

З іншого боку, в ситуації, що склалася в Україні, залишати нейтральну позицію або мати так звану «позаблоковість» у міжнародній політиці вже неможливо і в умовах воєнної агресії навіть нераціонально. Якщо досвід в обороноздатності країни за короткий термін отримати можливо, то швидкого нарощування військово-промислового і технічного потенціалу в умовах АТО, значного зовнішнього боргу, необхідності розробки нових видів власного озброєння – ні. У цій ситуації стратегія України на міжнародній арені має полягати в зовнішньополітичній орієнтації та впровадженні ефективного військового досвіду «сильних» країн¹.

Слід зазначити, що наразі політику України у розглядуваному напрямку можна вважати досить виваженою і спрямованою на забезпечення національної безпеки, оскільки серед основних заходів у рамках указаної Річної національної програми Україна – НАТО передбачено такі заходи: подальша участь України в міжнародних заходах щодо підтримання миру і безпеки, боротьби з тероризмом; політичні та дипломатичні заходи щодо забезпечення припинення агресії Російської Федерації проти України мирним шляхом

¹ Так, наприклад, у рамках миротворчості стратегічний безпілотний літальний апарат Військово-повітряних сил США RQ-4A Global Hawk практично щомісяця здійснює розвідувальні польоти вздовж лінії розмежування на сході України [4].

та відновлення територіальної цілісності України; створення сприятливого бізнес-клімату; спільні засідання з актуальних питань стійкості національної економіки та національної економічної безпеки; запобігання і реагування на кризові ситуації у сфері енергетичної безпеки; реалізація проектів з відновлення об'єктів промисловості, соціальної і транспортної інфраструктури, житлового фонду та систем життєдіяльності населених пунктів Донецької та Луганської областей після АТО; забезпечення суб'єктів сектора безпеки і оборони України науковими, експертними та практичними матеріалами зі стратегічних комунікацій; технічне оснащення відповідних підрозділів для ефективної реалізації функцій стратегічних комунікацій у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України та інше.

1. Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна-НАТО на 2017 рік: Указ Президента України № 103/2017. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/1032017-21670>.

2. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 351.

3. Гончаренко О. М. Синдром «слабкої держави» і сучасні геополітичні альтернативи України. *Гілея: науковий вісник. Випуск «Політичні науки»*. № 114. С. 352.

4. Подібне Обамі не до снаги: Global Hawk ВПС США провів розвідку на Донбасі URL: <http://wartime.org.ua/34352-podbne-obam-ne-do-snagi-global-hawk-vps-ssha-provv-rozvdku-na-donbas.html>.

Перепьолкін Сергій Михайлович,
доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

РЕФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ СТАНДАРТІВ НАТО

Досягнення основних цілей у сфері воєнної політики України, зокрема, відбиття збройної агресії Російської Федерації проти України, забезпечення обороноздатності України на рівні, достатньому для запобігання виникненню збройного конфлікту, а у разі збройного конфлікту – для його локалізації і нейтралізації, участь України у реалізації спільної політики безпеки і оборони Європейського Союзу, удосконалення системи забезпечення воєнної безпеки, яка б гарантувала надійний захист держави від зовнішніх та внутрішніх загроз, гідне сприйняття України на міжнародному рівні та відповідність критеріям членства України в ЄС і НАТО, визначених в Указі Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України» від 24 вересня 2015 р. № 555/2015 [1], є можливим шляхом створення в Україні справжньої, сучасної професійної армії. Однак створити її на основі матеріально